

Cami kürsüleri ne ile meşgul?

İzmir'den Ali Fuat Zimmetoğlu: “Cumaları müdavimi olduğum bir camide; hoca Cuma namazı öncesi çıktığı kürsüde yaptığı vaaz ve nasihat esnasında kudsî hadis olarak bildiğimiz “levlake” hadisinin hâşâ uydurma olduğunu... hatta Kur’ân-ı Kerîm’den bir âyet okuyarak (o âyeti şu an hatırlayamıyorum) bu âyete ters düştüğünü ve böyle bir hadisin olmadığını iddia etti. Bu konuda ve hadisin kaynakları hakkında bilgilendirme yaparsanız sevinirim.”

Mana Olarak Doğrudur

Hadis kaynaklarını ve senetlerini incelemek Hadis Usûlü uzmanlarına ait bir sorumluluktur. Hadis Usûlü uleması bu hadis-i şerif’e bir teknik yönden, bir de mana itibariyle bakmışlar; teknik yönden hadisin senedini zayıf görmüşler, mana cihetiyle ise hadisi sahih bulmuşlardır.

Aliyyü’l-Kari, Hafız Acluni, İbn-i Teymiye gibi münekkit hadis âlimleri, rivayet zinciri itibariyle zayıf gördükleri bu hadisin manasını doğru görmüşlerdir. Hafız Acluni bu hadisi şu âyetin teyit ettiğini ifade etmiştir: 1 “Seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 2

Hakim’in el-Müstedrek’indeki rivayetler de bu hadisi destekler mahiyettedir. Orada Peygamber Efendimiz’in (asm), “Muhammed olmasaydı, Âdem’i yaratmazdım. Muhammed olmasaydı, Cennet’i de Cehennem’i de yaratmazdım.” 3 buyurduğu rivayet edilmiştir.

Hadis uzmanları hadisi teknik yönden inceleyip tartışabilirler. Ancak çok iddialı olup itidali kaybetmek, istikameti kaybetmek olur. Bizce hadisin manası doğru ise kifayet eder. Hadisin manasına akl-ı selim sahibi hiçbir âlim ilişmemiştir.

Hadisi İmam-ı Rabbani, Mevlana Halid, Şeyh Ahmed-i Cezerî, Mevlânâ Cami, Bediüzzaman gibi imamların hemen hepsinin kitabında veya divanında da buluyoruz.

Mana Maddeden Öncedir

Peygamberler fazilet olarak birbiriyle eşit değildirler. “O’nun peygamberlerinden hiçbirini diğerinden ayırt etmeyiz.” 4 âyeti mü’minlerin Peygamberlere ayırt etmeden iman ettiklerini ifade eder. Fazilet ve üstünlük noktasında bir değildirler. Nitekim Kur’ân, “Peygamberlerin kimini kiminden üstün kıldık” 5 buyurmaktadır.

Bu hadis Peygamber Efendimiz (asm) olmasaydı âlemlerin de yaratılmayacağını, Peygamber Efendimiz’in (asm) âlemlere üstünlüğünü ifade ediyor. Bu doğrudur. Çünkü madem ki Peygamberimiz (asm) âlamlara rahmet olarak gönderilmiştir, rahmetin âleme önceliği vardır. Yani mana maddeden öncedir. Mana olmazsa kâinat soğuk ve anlamsız bir maddeden ve kabuktan ibaret kalır. Öğretmensiz kitabın ne değeri vardır? 6

Bazılarının iddiasının aksine, bu hadisin doğruluğuna inanmak tevhid inancına da aykırı düşmez. Çünkü Peygamber Efendimiz’in (asm) âlemlerden, kâinattan, Cennet’ten, Cehennem’den, yaratılmışlardan üstün olduğunu söylemek onu -haşa- ilah yerine koymak değildir. Sadece resmi doğru okumaktır. O elbette beşerdir. Ama O’nun hakikati âlemden önce yaratılmıştır.

Kürsü Makamına Yakışmıyor

Buharî, Müslim, Tirmizî ve benzeri âlimler kitaplarına rivayet zinciri çok sıhhatli buldukları metinleri almışlar, diğer metinleri âyetlerle uyumlu olsa bile almamışlardır. Öyle ki Buharî böyle yedi yüz bin hadisi elekten geçirmiş, kitabına sadece yedi bin civarında hadis almıştır. Diğer âlimler de böyledir.

Fakat hiçbir hadis âlimi kitabına almadığı hadislerin sahih olmadığını iddia etmemiştir. Bütün sahih hadisleri kitabına topladığını da kimse iddia etmemiştir. Öyleyse bize ne oluyor; bütün hadisler malûmatımıza tabi imiş gibi itidali bırakıp iddia peşine düşüyoruz?

Bazı hocalar böyle hadislere güvenmeyebilirler. Ulemanın ihtilâf ettiği bir meseleyi kürsülerde iddiacı üslûbuyla seslendirmenin âlemi yoktur. Sokağa çıkın; bakın etrafınıza! İnsanlar imansızlıktan, amelsizlikten, ahlâksızlıktan kavruluyor. Her şey bitti: Tek gündem bir hadisin zayıflığı veya sıhhati mi kaldı?

Kürsülerde bu hadisin uydurma olduğunu iddia etmeye çalışmak abesle iştigaldir. Böyle, senin peygamberinin üstünlüğünü ve değerini işleyen bir rivayeti, tartışmanın bir yanına taraf olarak tezyif etmek, -hoca kendisine yakıştırsa bile-, kürsü makamına yakışmıyor.

Dipnotlar:

- 1- Aclûnî, Keşfu'l-hafâ, I, 54; II, 192.
- 2- Enbiya Sûresi: 107.
- 3- Hâkim, El-Müstedrek, II, 671-672.
- 4- Bakara Sûresi: 285.
- 5- Bakara Sûresi: 253.
- 6- Sözlər, s. 146.